

Tosinas Jõhvi balletifestival voolas ajamerre

Kaheteistkümnenda Jõhvi balletifestivali peamised tõmbenumbrid olid Balletto di Milano "Anna Karenina" ja meie oma rahvusballeri "Tramm nimega Iha". Ehkki itaallased ja "Karenina" etenduse lavastanud Teet Kask pälvisid täissaali, võitis publiku südame Põhjaranniku puurimise järgi põhjalikumalt hoopiski "Tramm nimega Iha".

Äsja lapsepuhkuselt naasnud Jõhvi kontserdimaja juht Piia Tamm ütleb, et Jõhvi balletifestivali (JBF) 12. toimumisaastal on talle suur rõõm näha, kui oluliseks festival on muutunud nii praegustele kui ka tulevastele balletitähedele.

Noored veteranid

Tamme sõnul arvestavad balletikoolid üle Eesti festivaliga ning esinemine suurel laval ja suure publiku ees on alustavale tantsijale äärmiselt oluline kogemus.

"Lisaks on meie festivali publik aastatega nii toredasti kasvanud. Võrreldakse eri aastate festivale ja esinejaid omavahel ning lepitakse kohtumisi festivali ajaks Jõhvi, Ida-Virumaale. Festival ei saaks kuidagi toimuda ilma meie sooja ja asjatundliku publiku, abivalmis koostööpartnerite ja toetajateta, kellele suurimad tänud.

Eriti emotsionaalne oli sel aastal hetk, mil Pärnu Kersti Adamsoni balletistuudio üks vanem tantsija tuli koos juhendajaga meid pärast festivali tänama ning tunnistas, et on käinud meie juures esinemas kõik need kaksteist aastat! Meie festival on andnud positiivset impulssi tulevikutalentidele olla balletisaalis iga nädal kohal.

Milano balletitrupp ütles omakorda, et pärast seda, kui nad on mööda Euroopat tuuri lõpetamas, tulevad nad Jõhvi juba nagu koju – siin on neil tuttavlik ja soe õhkkond, siia on hea tulla. See on tunnustus Jõhvi kontserdimaja meeskonnale, kes suudab praeguseks teenindada professionaalselt erisugusel tasemel truppe," räägib Tamm Põhjarannikule.

12. Jõhvi balletifestival

Tänavusel balletifestivalil osales kokku 370 esinejat-juhendajat ja erisuguseid etendusi käis kokku kaemas 2050 külastajat.

Populaarseim etendus oli "Anna Karenina", mida vaatas peaaegu 700 inimest.

Balletifestivali joonistusvõistlusel osales kokku 12 kooli ja seal valmis 140 balletiteemalist pilti. Laste projektides osales kokku 640 nooremat balletisõpra, lisaks meisterdamise töötoas 130 last.

Võrrelda võrreldamatut

Viru Keemia Grupi suhtekorraldusjuht Irina Bojenko leiab, et VKG jaoks on JBF olnud hästi sümbolne ja positiivne algatus.

"See oli ka põhjus, miks kunagi sai otsustatud, et tahaks toetajana selles kaasa lüüa. JBFi võib julgelt nimetada maakonna kõige olulisemaks kultuurisündmuseks. Aastate jooksul on sellest saanud hea ja tähelepanuväärne kaubamärk – mitte ainult Eestis, vaid ka välismaal. Festivali

läbiviimine meie regioonis annab kohalikele inimestele hea võimaluse saada osa suurtest sündmustest ning tippteatrite etendustest," ütleb Bojenko.

Naine käis ise tänavu kõikidel etendustel. "Hästi positiivse mulje jättis "Tramm nimega Iha" – tase ja elamus, mille sain, olid superhead ning kõnetasid mind enim. Milano teatrit olen mitu korda näinud. "Anna Karenina" on põnev, aga "Tramm nimega Iha" oli suurem elamus," lisab ta.

Ahtme haigla juht Georgi Belotserkovski jõudis tänavusel JBFil vaadata vaid ühte etendust ja selleks oli "Anna Karenina".

"Suurepärane, et Jõhvis – ütleks: meie külakeses – on selline festival, mis on pealinna vääriline. Ei saa mitte meeldida, et meie väherahvastatud paika säärased asjad jõuavad. Mulle väga meeldis etendus ebahariliku ja uudse lavastuslaadi poolest. Kujunduses kasutati esemeid kui sümboleid, mis iseloomustasid omaaegse Venemaa õhkkonda. Eriti meeldis mulle Kareninit kehastanud tantsija.

Tuttavatega arutasime, kui huvitavalt oli kujutatud soovi elust lahkuda. Või see stseen, kus Anna jookseb kohvriga teiste juurde ja kõik pöörduvad temast ära. Sellega oli väga täpselt edastatud, kuidas ta ei suutnud leida kaasinimeste mõistmist oma tunnete," leiab Belotserkovski.

"Et festival jääks"

Jõhvi valla kultuurijuhile Anne Uttendorfile meeldis samuti enim **Eesti rahvusballeti** etendus "Tramm nimega Iha". Ta leiab, et sellele võis kaasa aidata, et kaasatud oli orkester ning põhjalikult läbi mõeldud lavakujundus.

"Anna Karenina" oli palju minimalistlikum, sarnanes rohkem tantsuetendusega. "Tramm nimega Iha" oli väga ilus, ehkki kurb. Publikut oleks seda etendust mahtunud vaatama palju rohkem. Mullu polnud ka **balleti** "Kratt" täissaali. Siin võib mängida rolli see, et osa on seda juba näinud ja teised mõtlevad, et võivad teisel korral minna seda Tallinna vaatama. Ja võib-olla mõni, kes pidi rahakoti tõttu kahe vahel valima, valis Milano **balleti**, sest seda teine kord ei näe. Milano **balletti** on varem Jõhvis ka nähtud ja sestap teati, mille peale tulla," räägib Uttendorf.

Moesõu, kus tal samuti käia õnnestus, oli tema meelest väga tarbijasõbralik – noor inimene võib kõike selga panna; polnud midagi liiga ekstravagantset.

"Tahaks loota, et JBF jääb ikka kestma. Tegu on nii olulise kaubamärgiga, et seda lausa peab hoidma. Eks ole tegu veidi eksklusiivsema kunstiga, aga iga kunstiliigi jaoks on oma publik. Ja **ballett** on ilmselt laiema tarbe kaup kui näiteks ooper. Kuna JBF on traditsiooniline, tuleb leida ikka uusi nüansse, et ta taas paremini välja paistaks. Ikka saab uus rohkem tähelepanu kui see, mis on juba pikki aastaid olnud," ütleb Uttendorf.

Põhjarannikul õnnestus kontserdimajas pärast "Anna Karenina" etendust kohtuda helilooja Timo Steineriga, kes on selle lavastaja Teet Kasega viimasel ajal palju koostööd teinud. Koos Sander Möldriga valmis neil **ballett** "Keres" ning 2. mail muundus Tallinna üks tihedama jalakäiguliiklusega ristmik – Hobujaama oma – tantsu ja muusika ateljeeks, kus nende

loominguna etendati möödujaile lugu, kuidas ristmik võiks elada. Praegu on neil valmimas ballett "Kuldne tempel", mida näeb aasta pärast.

Balletifestival "suurendab" Jõhvit

"Anna Kareninat" on Steiner varem näinud Vene teatris Tallinnas, aga nüüd avanes tal enda sõnul hea võimalus see uuesti üle vaadata.

"Sõitsin selleks spetsiaalselt Jõhvi. Saalist olenevalt oli vahe silmanähtav. Jõhvi modernsesse saali sobib see etendus väga hästi – laval on laiust ning sügavust. Alati on hea, kui etendust õnnestub ka elava muusikaga teha, see annab etenduse dünaamilisusele palju juurde. Aga saan aru, et "Anna Karenina" on spetsiaalselt tehtud hästi mobiilne, et sellega võiks mööda ilma ringi rännata – orkestriga koos oleks see märksa keerulisem. Tšaikovski muusika on selleks balletiks Teet Kase poolt väga osavalt kokku pandud – tekivad lisaassotsiatsioonid sellest, kust miski muusikakatketest võetud on," räägib Steiner.

Helilooja leiab, et taotlus, mille lavastaja "Anna Kareninasse" pani, on hästi õnnestunud ja just tänu nappidele vahenditele. Näiteks on Steineri meelest taustakujutised väga õnnestunult valitud – nendega on õnnestunud suhteliselt tühjal laval luua meeleolu. Steiner toob esile selle, kuidas lavastuse esimene pool erineb väga teisest – kui esimene on klassikalisem, siis teine pool modernsem ja üllatavam.

"JBF on juba seetõttu tore ja ainulaadne, et väiksem paik on sellise asja korraldada võtnud. Saalid on täis ja kuuleb palju diskussiooni – see meeldib mulle väga. Festival võiks olla linnas veel rohkem kohal – on küll plakatid linnapiiril, aga linn võiks rohkem selles elada. Tegu on palju suurema asjaga, kui seda vahest kohapeal adutakse. Sooviks festivalile väga suurt jõudu ja hoogu," ütleb Steiner.

Jõhvi keskraamatukogu teenindusjuht Tiia Linnard ütleb, et on väga õnnelik, et nägi festivalil ära "Trammi nimega Iha", ja sama õnnelik, et "Anna Karenina" nägemata jäi.

"Viimati "piserdasin" balletti vaadates Estonias "Jevgeni Onegini" ajal, nüüd sai sellega Jõhvi kontserdimajas hakkama "Tramm nimega Iha". Ma ei ole lineaarse jutustuse austaja tantsus, eriti kui tegemist on klassikalise balletiga, kus ennast ühel jalal keerutama unustatakse. Nüüdisballetis on linearsus talutav ning huvitava koreograafia puhul isegi nauditav. "Tramm nimega Iha" oligi nauditav: huvitav koreograafia ja imeline Alena Shkatula peaosas.

Aga "Anna Karenina" jäi mul, jah, nägemata ning õnnelik olen seepärast, et tänu sellele komistasin internetis fakti otsa, et tuleva aasta kevadel on võimalik Tallinnas näha Eifmani Balleti esituses "Anna Kareninat". Olen seda YouTube´is osaliselt näinud ning nähtust pöörases vaimustuses. Nii mõnigi balletilavastus tundub pärast seda lihtsalt üle lava jalutamisena," räägib Linnard.